

Uppföljande granskning 2022

Södertälje kommun

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna följt upp ett urval av de fördjupade granskningar som genomfördes i kommunen under åren mellan 2017-2020. Syftet med uppföljningen har varit att granska om kommunstyrelsen och nämnder har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av lämnade rekommendationer i tidigare granskningar.

Den uppföljande granskningen omfattar:

Granskning	Åtgärdad	Delvis åtgärdad	Ej åtgärdad
Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen (2017)	1	3	
Granskning av kommunens interna kontroller särskilt avseende mutor och korruption (2018)	4		
Granskning av informationssäkerhet (2020)	3	3	2
Granskning av arbetet mot våld i nära relationer (2020)	2	4	
Granskning av äldreomsorgsnämnden (2020)	3		
Granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030 (2020)	2	1	
Totalt:	15	11	2

1. Inledning

Bakgrund och syfte

Revisorerna granskar kommunstyrelsen och nämndernas verksamheter genom grundläggande granskning samt fördjupade granskningar inom utvalda områden.

En väsentlig del i revisionens arbete är att regelbundet följa upp tidigare granskningar. Detta kan ske genom dialog med nämnd eller styrelse, eller som särskild granskningsinsats.

I år har sex av de fördjupande granskningarna som genomfördes under åren 2017-2020 följts upp.

Granskningen syftar till att bedöma:

- ▶ Om styrelse och nämnder beaktat granskningens iakttagelser och rekommendationer
- ▶ Om relevanta åtgärder beslutat med anledning av lämnade rekommendationer i tidigare granskningar

Genomförande och urval

Granskningen bygger på dokumentstudier och skriftliga svar från berörda nämnder och förvaltning. Beskrivning bygger på skriftliga redogörelser från ansvariga tjänstepersoner. Avstämning har gjorts via e-post. Slutsatser och bedömningar ansvarar EY för.

Den uppföljande granskningen omfattar:

- Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen (2017)
- Granskning av kommunens interna kontroller särskilt avseende mutor och korruption (2018)
- Granskning av informationssäkerhet (2020)
- Granskning av arbetet mot våld i nära relationer (2020)
- Granskning av äldreomsorgsnämnden (2020)
- Granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030 (2020)

2. Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Avser: Utbildningsnämnden, Socialnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden och Omsorgsnämnden

Sammanfattning 2017

Granskningen syfte:

- ▶ Bedöma i vilken utsträckning kommunen vidtagit åtgärder för att beakta barnkonventions krav i beslutsfattande och verksamhet.

Granskningens sammanfattade bedömning var att:

- ▶ Kommunen i flertal avseenden följer barnkonventionens intentioner i styrningen av verksamheten. Barnperspektivet lyftes tydligt i styrdokument och i vissa fall nämndes barnkonventionen artiklar specifikt.
- ▶ Revisorerna bedömde att samhällsbyggnadskontorets styrdokument inte genomsyrades av ett tydligt barnperspektiv.

Rekommendationer 2017

Vid granskningens tillfälle var barnkonventionen inte lagstadgad. Revisorerna lyfte en potentiell risk i och med ett eventuellt införande av konventionen som lag. Risken som framfördes var att ett gap kunde uppstå mellan verksamhetens höga ambitionsnivå och den praktiska verkligheten.

Utifrån granskningens resultat lämnade revisorerna följande rekommendationer:

1. Samtliga nämnder rekommenderas att analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.
2. Stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden rekommenderas att vidta åtgärder för att barnkonventionens intentioner tydligt genomsyrar verksamhetens styrdokument och kompetensutvecklingen av medarbetare.
3. Socialnämnden rekommenderas att säkerställa att det pågående utvecklingsarbetet med familjeorienterat arbetssätt resulterar i konkreta åtgärder och resultat.
4. Omsorgsnämnden rekommenderas att initiera ett utvecklat samarbete med FUB i arbetet med att skapa aktiviteter för funktionsnedsatta barn. *FUB är en organisation som arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska leva ett gott liv som alla andra.*

2.1 Nämndernas svar – Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Omsorgsnämndens svar 2017

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Verksamhetens barngrupp utvecklar handläggningen för att säkerställa att barnets bästa, barnets delaktighet och minska gapet mellan implementering av barnkonventionen och verksamhetens kapacitet. Uppföljning av beslut genomförs halvårsvis. Rutin för uppföljning inom barnkonventionen saknas.

Utförarverksamhetens utvecklingsarbete gällande genomförandeplanerna har stärkt barnperspektivet. Dialog för alternativa metoder är prioriterat framgent.

Utbildningar inom barnkonventionen planerades för två korttidsboenden. Nämnden betonade behov av vidareutbildning och intern diskussion kring hur barnkonventionens ska omsättas i den praktiska verksamheten.

4. Initiera ett utvecklat samarbete med FUB i arbetet med att skapa aktiviteter för funktionsnedsatta barn.

FUB är en av de brukar- och intresseorganisationer som vill förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ger förslag på ett antal åtgärder till att utveckla samarbetet med FUB.

Socialnämndens svar 2017

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Olika faktorer uppges som viktiga för att minska gapet mellan barnkonventionens implementering och verksamhetens kapacitet. Nämnden uppgav att de skulle åtgärda rutiner och arbetssätt samt att motverka hög personalomsättning.

3. Säkerställ att det pågående utvecklingsarbetet med familjeorienterat arbetssätt resulterar i konkreta åtgärder och resultat.

Socialnämnden har undersökt möjliga gemensamma insatser för att erbjuda stöd till familjer där det förekommer missbruk som kan vara aktuella. Ett sätt har varit gemensamma förhandsbedömningar när en orosanmälan kommer in avseende missbruk hos vårdnadshavare. Enheterna har även genomfört utbildning gällande familjeorienterat arbetssätt och barn i missbruks familjer.

2.1 Fortsättning - Nämndernas svar – Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Utbildningsnämndens svar 2017

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Då nämndens arbete regleras av skollagen som innehåller paragrafer med utgångspunkt i barnkonventionen bör gapet mellan tillämpning av barnkonventionen och verksamheternas kapacitet upptäckas i den egna uppföljning.

Skolinspektionen granskar även regelbundet huvudmännen. Vid upptäckt kan åtgärder tas fram för att rätta till bristerna.

Stadsbyggnadsnämnden och Tekniska nämndens svar 2017

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

I stadsbyggnadsnämndens verksamhetsplan 2017 finns ett avsnitt om kommunikation och dialog. Kontoret har haft medborgardialoger med barn och ungdomar. Utveckling av dialog och sådana aktiviteter kan framgå tydligare i verksamhetsplan.

2. Vidta åtgärder för att barnkonventionens intentioner tydligt genomsyrar verksamhetens styrdokument och kompetensutvecklingen av medarbetare.

Nämndens arbete styrs av plan- och bygglagen vilket inte innehåller någon paragraf om barn eller barnkonventionen.

I kommunens översiktsplan (2013) refereras barnkonventionen med bäring på att staden ska utvecklas till studentstad, med fokus på skola och förskola.

Barnperspektivet finns med i detaljplaner. I mallen för vad en detaljplan ska innehålla finns en underrubrik kallad "Barn och ungdomar".

Checklista för behovsbedömning gällande aspekter för barn och ungdomar används.

(Nämndernas svar har sammanställts av granskaren)

2.2 Uppföljande iakttagelser – Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Uppföljande iakttagelser 2022- Omsorgsnämnden

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Flera utbildningar har genomförts och barnets bästa finns med i utredningsförfarandet. Vidare har en rutin om barnkonsekvensanalys tagits fram, i vilken framgår hur beslut som direkt eller indirekt berör barn ska tas utifrån ett barnperspektiv. Det pågår även arbete med att kunna genomföra barnkonsekvensanalys vid beslut.

Utförarsidan uppger att kunskap om vad barnkonventionen innebär i praktiken är låg, dock finns goda möjligheter till dialog/anpassning utifrån behov och önskemål.

Användande av bildstöd under upprättande av genomförandeplan och att det alltid är två handläggare med på möten med barn har stärkt barnperspektivet. Behov finns dock att utveckla uppföljning av genomförandeplanen och kommunikation till närstående/anhöriga.

4. Initiera ett utvecklat samarbete med FUB i arbetet med att skapa aktiviteter för funktionsnedsatta barn.

En kontakt med representant från FUB och anhörigkonsulent har upprättats lokalt. Samarbetet är för att sprida information till anhöriga och behålla hög tillgänglighet.

Enligt utförarsidan finns inte ett regelrätt samarbete med enskilt korttidshem och FUB. Aktivt deltagande i FUBs aktiviteter fanns innan pandemin. Information om FUBs aktiviteter och erbjudande att delta finns dock tillgängligt i verksamheten.

Uppföljande iakttagelser 2022- Socialnämnden

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Ökande dokumentationskrav medförde mindre utrymme att arbeta med barns delaktighet. Barn och ungdom etablerade därför två nya förebyggande enheter med minskade dokumentationskrav.

Uppföljning har och ska utvecklas bland annat genom brukarenkäter, styrtavlor analys av resursfördelning och arbetsbelastning.

I nämndplanen 2023 ska riktade åtgärder gentemot personalomsättningen finnas. Socialkontoret ska tillämpa rutinerna för familjeorienterat arbetssätt (FOA) samt Barns Behov i Centrum (BBIC).

3. Säkerställ att det pågående utvecklingsarbetet med familjeorienterat arbetssätt resulterar i konkreta åtgärder och resultat.

Familjeorienterat arbetssättet avbröts under pandemin. Arbetet ska återupptas 2023. Socialkontoret uppger att samarbete pågått för att stärka barns rättigheter enligt barnkonventionen. Under 2022 implementerades ett digitalt verktyg som ska utveckla arbetet med barns och familjers delaktighet i ärenden med missbruksproblematik.

Kommunövergripande handlingsplaner och insatser har genomförts. Som exempel lyfts införandet av barnombud samt utbildningar. Enligt uppgift har intern uppföljning skett till kommunstyrelsens kontor.

2.2 Fortsättning - Uppföljande iakttagelser – Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Uppföljande iakttagelser 2022- Tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska.

Samhällsbyggnadskontoret uttrycker att de inte vet om en analys genomförts avseende gapet mellan barns delaktighet och verksamheternas kapacitet.

Avsnittet om dialog i tekniska nämndens verksamhetsplan har tagits bort. I verksamhetsplanen 2023 finns skrivelse om att barn ska ha möjlighet att vistas i trygga, hälsosamma och inspirerande miljöer.

Barnkonventionens roll ska förtydligas i stadsbyggnadsnämndens verksamhetsplanen 2023. Barns och unga ska involveras i planer och program.

2. Vidta åtgärder för att barnkonventionens intentioner tydligt genomsyrar verksamhetens styrdokument och kompetensutvecklingen av medarbetare.

Utbildningskoncept har tagits fram för alla enheter och planeras att genomföras 2023.

Det pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan där barn och ett barnrättsperspektiv ska lyftas in tydligare.

”Checklista för barnkonventionen” används i arbetet med detaljplanering, varav svaren ska sammanfattas i plan- eller projektbeskrivningen under rubriker som handlar om konsekvens för barnen.

Uppföljande iakttagelser 2022- Utbildningsnämnden

1. Analysera hur gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet kan minska

Analys rörande barns delaktighet på huvudmannanivå genomförs både i det systematiska kvalitetsarbetet och genom elevenkäter.

Barns delaktighet är generellt sett god, det finns dock variationer mellan skolor, förskolor samt årskullar.

Uppföljning efterfrågas för att säkerställa systematiskt arbete och synliggöra brister. Systematiskt kvalitetsarbetet har resulterat i särskilda satsningar till vissa skolor och årskullar. Nämnden för även dialog med elevråden.

2.3 Bedömning – Granskning av kommunens arbete med barnkonventionen

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att nämnderna delvis beaktat revisorernas rekommendationer.

Vi grundar vår bedömning på följande:

- *Stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden har inte genomfört en analys avseende gapet mellan ambitionen om barns delaktighet och verksamheternas kapacitet. Övriga granskade nämnder har genomfört en analys och uppger att det finns strukturer för att regelbundet följa utvecklingen.*
- *Arbetet med en ny översiktsplan där barn och ett barnrättsperspektiv ska lyftas in tydligare har påbörjats. Därtill har ett utbildningskoncept tagits fram för alla enheter inom stadsbyggnadskontoret. Barnkonventionens roll ska förtydligas i nämndernas verksamhetsplan 2023.*
- *Socialkontorets pågående utvecklingsarbete med ett familjeorienterat arbetssätt har avbrutits med hänvisning till pandemin, det framgår emellertid att arbetet ska återupptas och att annat samarbete för att stärka barns rättigheter har pågått.*
- *Omsorgsnämnden uppger att lokal kontakt mellan representant från FUB och anhörigkonsulent har upprättats. Däremot uppger utförarsidan att det inte pågår något regelrätt samarbete med FUB och att deltagande i FUBs aktiviteter minskat med hänvisning till pandemin.*

3. Granskning av kommunens interna kontroller särskilt avseende mutor och korruption

Avser: Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden och Järna kommunalnämnd

Sammanfattning 2018

Granskningen syfte:

- ▶ Bedöma huruvida berörda nämnder vidtagit tillräckliga åtgärder för att förhindra mutbrott och därtill kopplade oegentligheter i verksamheten som till exempel jäv.

Granskningens sammanfattade bedömning var att:

- ▶ Det fanns brister i den interna styrning och kontrollen avseende skyddet mot oegentligheter.
- ▶ Kommungemensam strategi saknades för arbetet mot oegentligheter. Varje kontorschef ansvarade för att utforma och tillämpa strategier.
- ▶ Riktlinjer och policyer som kommunen hade avseende mutor och korruption var knapphändigt utformade och ej uppdaterade.
- ▶ Kommunstyrelsen hade inte genomfört riskanalys eller kontrollaktivitet under 2017 eller 2018 avseende mutor och korruption. Saknades även riktlinjer/policyer/kontrollmoment på nämndnivå. Stor risk för otydlighet och risk för att inte upptäcka oegentligheter.

Rekommendationer 2018

Utifrån granskningens resultat rekommenderades de granskade nämnderna att:

1. Stärka upp sin internkontroll gällande mutor och korruption genom att uppdatera policyer och riktlinjer.
2. Införa riskanalyser och kontrollaktiviteter som tar direkt sikte på mutor och korruption.
3. Införa information och utbildning om mutor och korruption som en obligatorisk punkt i APT-hjulet.
4. Systematiskt följa upp vad kontorscheferna gjort för internkontrollen avseende just mutor och korruption.

3.1.Nämndernas svar – Granskning av kommunens interna kontroller särskilt avseende mutor och korruption

Nämndernas svar 2018

Stadsbyggnadsnämnden, Järna kommunalnämnd och Tekniska nämnden instämmer i revisorernas rekommendationer och svarar att arbete mot mutor, korruption och oegentligheter i verksamheten främst fokuserar på enheterna för bygglov samt planenheten respektive exploatering, upplåtelse och tillstånd samt trafikövervakning.

Samhällsbyggnadskontorets använder sig av ett webbaserat verktyg för att effektivisera arbetet med säkerhets-, arbetsmiljö- samt miljöfrågor. Verktöget är inte längre med i internkontrollplanen. Intentionen är att samtliga enheter ska genomföra riskutredningar/analyser med förslag på åtgärder under 2018.

Inom bygglovsprocessen arbetar enheten i olika lag. Enligt nämnden gör detta att processen blir effektivare och mer rättssäker.

Det pågår arbete med ett nytt webbaserat IT-stöd. Verktöget bygger på att genomföra riskanalyser på verksamhetsnivå. Enheterna använder systemet genom att rapportera de brister och risker som finns samt åtgärder på dessa.

Järna kommunalnämnd svarade även att indikatorerna för riskbedömningen av kultur- och fritidsverksamheter pekade på att det är en låg risk för mutor och korruption. Ett tydligare internkontrollmått av detta bör ändå övervägas.

Tekniska nämnden uppger åtgärder så som att enheter haft ämnet som fokusområde samt löpande kontroller på de företag kommunen ska göra affärer med. Vid eventuellt risk går medarbetare aldrig själva på mötet gällande markköp/upplåtelse. Marknadsvisningspolicyn som anger riktlinjer för fastighetsaffärer finns och uppdateras kontinuerligt.

Kommunstyrelsens svar 2018

Kommunstyrelsen svarade de skulle arbeta med samtliga rekommendationer. Kommunstyrelsen gav stadsdirektör i uppdrag att arbeta med förbättringsåtgärder av interna kontroller avseende mutor och korruption samt jäv i enlighet med de rekommendationer som redovisades i granskningsrapporten och revisionskrivelsen.

3.2.Uppföljande iakttagelser och bedömning – Granskning av kommunens interna kontroller särskilt avseende mutor och korruption

Uppföljande iakttagelser 2022

1. Stärka upp sin internkontroll gällande mutor och korruption genom att uppdatera policyer och riktlinjer.

Nya riktlinjer mot mutor och korruption antogs av kommunstyrelsen 2022. Riktlinjerna omfattar samtliga medarbetare i kommunkoncernen, även förtroendevalda. Fördjupande vägledning gällande jäv har också tagits fram. Stadsdirektören har påbörjat att revidera kommunens riktlinjer för representation och gåvor. Vidare pågår revidering av inköspolicyn, riktlinjer för inköp och upphandling samt nytt reglemente för internkontroll med tillhörande tillämpningsanvisningar.

2. Införa riskanalyser och kontrollaktiviteter som tar direkt sikte på mutor och korruption.

Identifiering av risker, framtagande av åtgärder för att förebygga korruption ingår i nämndernas internkontrollplaner. Detta kontrolleras utifrån den kommunövergripande internkontrollplanen. Uppföljning sker regelbundet. Identifiering och kartläggning av riskerna har inkluderats i kommunens arbete med polisen som syftar till att motverka organiserad brottslighet. Vidare behandlas frågorna regelbundet på chefsmöten inom kommunen.

3. Införa information och utbildning om mutor och korruption som en obligatorisk punkt i APT-hjulet.

Information och utbildning om korruption ingår som en punkt i APT-hjulet. Utbildningar erbjuds till alla kommunanställda om förvaltningsrätt där jäv och mutor ingår. Mutor och jäv kommer utgöra en särskild del av den utbildning som hålls för nya förtroendevalda under våren 2023.

4. Systematiskt följa upp vad kontorscheferna gjort för internkontrollen avseende just mutor och korruption.

Kommunstyrelsen uppger att kontorschefernas arbete med intern kontroll avseende korruption följs upp löpande i interna uppföljningssamtal chefer emellan.

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att kommunen har beaktat revisionens rekommendationer i sin helhet.

Vi grundar bedömningen på följande:

- Nya riktlinjer för motverkan av korruption (mutor, jäv och oegentligheter) har tagits fram för att stärka den interna kontrollen på området. Vidare har arbete påbörjats med att revidera riktlinjer för representation och gåvor samt har en fördjupande vägledning gällande jäv tagits fram.*
- Riskanalyser och kontrollaktiviteter ingår som en del i nämndernas arbete med internkontrollplaner. Att korruption ingår i nämndernas internkontrollplaner kontrolleras utifrån den kommunövergripande internkontrollplanen. Kommunen har i samarbete med polisen arbetat med att identifiera och kartlägga risker kopplade till korruption i syfte att förebygga organiserad brottslighet.*
- Utbildning och information om korruption finns som en obligatorisk punkt i APT-hjulet. Alla kommunanställda erbjuds även utbildning om förvaltningsrätt där jäv och mutor utgör en del av utbildningen.*
- Kontorscheferna arbete med intern kontroll följs upp löpande i interna uppföljningssamtal chefer emellan.*

4. Granskning av informationssäkerhet

Avser: Kommunstyrelsen

Sammanfattning 2020

Granskningens syfte:

- ▶ Undersöka på vilket sätt kommunen arbetar för att upprätta en god informationssäkerhet samt följa upp de iakttagelser som noterades under granskningen 2017.

Granskningens sammanfattade bedömning var att:

- ▶ Kommunens styrning av arbetet med IT- och informationssäkerhet hade generellt en god mognadsnivå. Tydliga styrdokument och mål samt roller och ansvar definierats gällande informationssäkerhet.
- ▶ Förbättringsområden identifierades kopplat till kompetensbehov inom informationssäkerhet, prioriteringar i budgeteringen och analys av kompetensbehovet.
- ▶ Uppföljning av beslut och styrdokument gällande informationssäkerhet behövde förbättras, även arbete kopplat till datalagring.

Revisorerna bedömde att majoriteten av de iakttagelser som framkom under granskning 2017 var åtgärdade. Iakttagelsen gällande uppdatering av informationssäkerhetspolicyn bedömdes ej vara helt åtgärdad. Av granskningen framkom det att ett arbete pågick under 2019 med att identifiera områden med uppdateringsbehov. Detta implementerades dock inte.

Rekommendationer 2020

Utifrån granskningens resultat rekommenderades kommunstyrelsen att:

1. Säkerställa att rätt prioriteringar görs i samband med budgetering för säkerhetsarbetet.
2. Regelbundet analyserar kommunens kompetensbehov kopplat till informationssäkerhet.
3. Samtliga systemägare bör uppdateras gällande kravet kring att informationsklassning ska utföras i det gemensamma verksamhetssystemet samt följa upp och säkerställa uppföljning och analys av informationstillgångar.
4. Uppdatera policyn utifrån organisationens behov, omvärldens möjligheter och krav. Förslag årlig agendapunkt då kommunstyrelsen måste godkänna policyn
5. Definiera nyckeltal som samtliga verksamheter måste efterleva.
6. Skapa en rutin för att periodvis följa upp definierade nyckeltal och på så vis säkerställa att kommunen arbetar med informationssäkerhet på ett enat sätt genom alla verksamheter.
7. Införa en sammanhållen riskfunktion inom kommunen som ett stöd till de enskilda förvaltningarna för att hantera och följa upp utomstående organisationer och leverantörer. Tydliggör rapporteringsvägar, innehåll i rapportering och ansvar/befogenheter för hantering av informationssäkerhetsrisker.
8. Införa en uppföljning kring vilken utsträckning som risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts. Även för de mest känsliga och kritiska informationssystemen utföra djupare risk- och sårbarhetsanalyser. Stöd och vägledning tillhandahålls av MSB.

4.1 Kommunstyrelsens svar samt uppföljande iakttagelser – Granskning av informationssäkerhet

Kommunstyrelsens svar 2020

I svaret uttrycks en vilja att åtgärda de brister och de behov av förbättringar som identifierats i granskningen,

Kommunstyrelsen väljer i sitt svar att besluta följande med hänsyn till revisorernas granskning och rekommendationer:

- ▶ Att säkerhetsavdelningen får i uppdrag att löpande följa upp och uppdatera informationssäkerhetspolicyn i enlighet med intentionerna i gällande policy.
- ▶ Att beslut om att nuvarande policy ska uppdateras och fastställas i kommunstyrelsen innan 2020 års utgång.
- ▶ Att säkerhetsavdelningen får i uppdrag att under år 2021 leda arbetet med att ta fram och implementera ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) för kommunkoncernen
- ▶ Att säkerhetsavdelningen som ett förberedande steg i arbetet med implementeringen av ett LIS får uppdrag att planera och genomföra en Ledningens genomgång inför 2021.

Uppföljande iakttagelser 2022

1. Säkerställa att rätt prioriteringar görs i samband med budgetering för säkerhetsarbetet.

I budgetarbetet har kostnader för dataskydd/GDPR och informationssäkerhet förtydligats. Lönekostnader samt licens- och utbildningskostnader finns med i budget.

2. Regelbundet analyserar kommunens kompetensbehov kopplat till informationssäkerhet.

Utbildningsplan för dataskydd/GDPR, IT-säkerhet och informationssäkerhet har tagits fram.

3. Samtliga systemägare bör uppdateras gällande kravet kring att informationsklassning ska utföras i det gemensamma verksamhetssystemet samt följa upp och säkerställa uppföljning och analys av informationstillgångar.

Det pågår ett arbete med att ta fram och förankra gemensam systemförvaltnings-modell och organisation kring systemförvaltning, vari rekommendationens område ingår.

4. Uppdatera policyn kontinuerligt.

Policyn uppdaterades senast 2022. Behov av uppdateringar bevakas av Säkerhetsavdelningen

5. Definiera nyckeltal som samtliga verksamheter måste efterleva.

Det saknas nyckeltal som samtliga verksamheter ska efterleva.

6. Skapa en rutin för att periodvis följa upp definierade nyckeltal.

Det saknas en rutin för att följa upp definierade nyckeltal.

7. Införa en sammanhållen riskfunktion inom kommunen. Tydliggör rapporteringsvägar, innehåll i rapportering och ansvar/befogenheter för hantering av informationssäkerhetsrisker.

Kommunen har fokuserat på generella risker utifrån verksamheternas perspektiv. Arbetet upplevs strukturerat. Det uppges dock finnas variationer i vilken grad informationssäkerhet tas med i arbetet. Arbetet ska utvecklas vidare. Tydliga KPI saknas

8. Införa en uppföljning kring vilken utsträckning som risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts. Södertälje kommun rekommenderas även för de mest känsliga och kritiska utföra djupare risk- och sårbarhetsanalyser.

Systemstöd finns för verksamheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser men det varierar i vilken grad informationssystem finns med. Stöd för kravställning ges vid upphandlingar.

4.2. Bedömning – Granskning av informationssäkerhet

Avser: Kommunstyrelsen

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att nämnderna delvis har beaktat revisorernas rekommendationer.

Vi grundar bedömningen på följande:

- *Kostnader för informationssäkerhet och dataskydd/GDPR har förtydligats.*
- *En utbildningsplan har tagits fram avseende informationssäkerhet, IT-säkerhet och dataskydd/GDPR.*
- *Det pågår arbete med att ta fram och förankra gemensam systemförvaltnings-modell och organisation kring systemförvaltning.*
- *Behov av att uppdatera informationssäkerhetspolicyn bevakas av säkerhetsavdelningen. Den uppdaterades senast 2022.*
- *Det saknas nyckeltal samt rutiner för uppföljning av nyckeltal.*
- *Kommun har fokuserat på generella risker utifrån verksamheternas perspektiv. Det finns variationer i vilken grad informationssäkerhet tas med i arbetet. Arbete ska utvecklas vidare. Tydliga KPI saknas.*
- *Systemstöd finns för verksamheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser men det varierar i vilken grad informationssystem finns med. Stöd för kravställning ges vid upphandlingar.*

5. Granskning av arbetet mot våld i nära relationer

Avser: Socialnämnden

Sammanfattning 2020

Granskningen syfte:

- ▶ Bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer.

Granskningens sammanfattade bedömning var att:

- ▶ Socialnämnden inte säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer. Senast fastställda mål kopplat till våld nära relationer är från 2016.
- ▶ Brister avseende rutiner, vid granskningstillfället hade revisorerna inte fått ta del av rutiner gällande arbetet mot våld i nära relationer.
- ▶ Brist på utbildningsinsatser inom hedersrelaterat våld och förtryck var särskilt anmärkningsvärt då det efterfrågats.

Revisorerna bedömde att det fanns utvecklingspotential för arbetet med kartläggning och uppföljning.

Rekommendationer 2020

Utifrån granskningens resultat rekommenderades socialnämnden att:

1. Utarbeta och aktualisera mål för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck för att tydliggöra styrning och riktning i arbetet.
2. Utarbeta övergripande rutiner för att upptäcka våld inom berörda enheter.
3. Utveckla metoder som möjliggör kartläggning för en överblick av antalet utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, för möjligheten att analysera om utbudet av insatser som erbjuds våldsutsatta svarar mot behoven.
4. Säkerställa god kompetens och kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare bör etablerade rutiner och arbetssätt utarbetas. Av vikt är att frågan beaktas på alla nivåer i organisationen.
5. Utveckla metoder och arbetssätt för att följa upp insatser och åtgärder på aggregerad nivå som även kan nyttjas i kvalitetsarbetet.
6. Säkerställa ändamålsenlig uppföljning och återrapportering till nämnden.

Socialnämndens svar 2020

Socialnämnden beslutade i sitt svar att ge socialkontoret i uppdrag att arbeta med revisorernas rekommendationer och återkomma med en handlingsplan till nämnden innan april 2021.

5.1. Uppföljande iakttagelser och bedömning – Granskning av arbetet mot våld i nära relationer

Avser: Socialnämnden.

Uppföljande iakttagelser - 2022

1. Utarbeta och aktualisera mål för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunstyrelsen fastställde en handlingsplan med mål och åtgärder 2020. Åtgärderna i handlingsplanen uppges vara fullföljda eller pågående. Åtgärdernas status presenterades för nämnden hösten 2022.

2. Utarbeta övergripande rutiner för att upptäcka våld inom berörda enheter.

Samtliga medarbetare inom socialkontoret har genomgått grundläggande eller fördjupande utbildningar om våld i nära relationer. Utvecklingsarbete avseende att upptäcka, samverka och remittera till Relationsvårdscenter (RVC) sker. Det finns vissa nya rutiner framtagna.

3. Utveckla metoder som möjliggör kartläggning av antalet utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialkontoret har ett nytt verksamhetssystem som möjliggör kategoriseringar för statistik. Under 2023 kommer antal som får insatsbeslut för våldsutsatthet respektive våldsutövning följas upp. Det finns möjlighet att kategorisera ett ärende som hedersrelaterat våld. Kategorin kan ändras under utredning. En kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck genomfördes 2022.

4. Säkerställ god kompetens och kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare bör etablerade rutiner och arbetssätt utarbetas.

Berörda enheter har fått utbildning avseende hedersrelaterat våld och bedömningsstödet Patriark. Personal från andra enheter har utbildats kring rådgivning och remittering till RVC.

5. Utveckla metoder och arbetssätt för att följa upp insatser och åtgärder på aggregerad nivå som även kan nyttjas i kvalitetsarbetet.

Individbaserad systematisk uppföljning (ISU) har implementerats på Relationsvårdscenter. ISU syftar till att beskriva och mäta arbetet med enskilda samt och sammanställa informationen på grupp-nivå. Framgent kommer arbetet även avse våldsutövare.

6. Säkerställa ändamålsenlig uppföljning och återrapportering till nämnden.

Socialnämnden får rapportering efter önskemål, vanligen minst en gång per halvår. Vidare sker uppföljning av mål och indikatorer i års- och delårsbokslut.

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att kommunen delvis beaktat revisionens rekommendationer.

Vi grundar bedömningen på följande:

- En handlingsplan mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck har fastställts innehållandes mål och åtgärder.
- Medarbetare har genomgått utbildningar om våld i nära relationer som fokuserar på att upptäcka våld i nära relationer. Arbete pågår med att ta fram rutiner inom området.
- Socialkontoret har ett nytt verksamhetssystem i syfte att skapa kategoriseringar för statistik och en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck genomfördes 2022. Under 2023 kommer antal som får insatsbeslut för våldsutsatthet respektive våldsutövning följas upp.
- Personal på berörda enheter har utbildats i metoder avseende hedersrelaterat våld.
- Individbaserad systematisk uppföljning (ISU) har implementerats på Relationsvårdscenter. Framgent kommer arbetet även avse våldsutövare.
- De indikatorer som har identifierats för att följa utvecklingen följs upp månadsvis av nämnden samt i års- och delårsrapporter.

6. Granskning av äldreomsorgsnämnden

Avser: Äldreomsorgsnämnden och Kommunstyrelsen

Sammanfattning 2020

Granskningens syfte:

- ▶ Bedöma om äldreomsorgsnämnden säkerställt en styrning som har kontroll på kostnadsutvecklingen.

Den sammanfattande bedömningen var att nämnden brustit i sin styrning av kostnadsutvecklingen. Bedömningen grundade sig på följande iakttagelser:

- ▶ Nämnden hade tidigt under 2020 noterat en avvikelse från budget med helårsprognos på ca 90 mnkr.
- ▶ Nämnden hade medverkat till att en budget som var orealistisk och som inte speglar de analyser av kostnader och volymer som gjorts föreslagits till fullmäktige.
- ▶ Identifiering av områden för kostnadseffektivisering hade gjorts men styrningen av utvecklingsarbetet gav inte ett resultat som till närmelsevis hanterar de underskott som såg ut att bli fallet 2020.
- ▶ Arbetet med kostnadseffektivitet ägdes inte i tillräcklig grad av chefskollektivet inom kontoret.

Vidare noteras det att kommunstyrelsen brustit i budgetprocessen samt medverkat till och lämnat ett underbalanserat budgetförslag till fullmäktige 2020. Enligt revisorerna medgav detta budgeten inte uppnådde det styrande syfte som den skulle ha.

Rekommendationer 2020

Utifrån granskningens resultat gav revisorerna följande rekommendationer till de granskande nämnderna:

Äldreomsorgsnämnden

1. Vidtag snarast åtgärder för en tydligare styrning av effektiviseringsarbetet inom den kommunala utförarorganisationen. Åtgärderna behöver bli uppföljningsbara och tidsatta.
2. Ta initiativ till en förbättrad budgetprocess som leder till att nämnden kan ta ansvar och att budgeten får en styrande effekt på verksamheten.

Kommunstyrelsen

3. Säkerställ en budgetprocess som leder till framtagandet av budgetar som svarar mot kommunallagens krav.

6.1. Uppföljande iakttagelser och bedömning – Granskning av äldreomsorgsnämnden

Avser: Äldreomsorgsnämnden och Kommunstyrelsen

Nämndernas svar 2020

Äldreomsorgsnämnden och kommunstyrelsen

Nämnden beslutade i april 2020 om en övergripande åtgärdsplan för nämndens verksamheter, denna innefattade regelbundna uppföljningar av budget med fokus på ordinärt boende i kommunal regi. Det beslutades även att en ekonomisk redovisning av den övergripande åtgärdsplanen skulle ske under varje nämndssammanträde.

Omsorgskontoret har tagit fram en plan för systematiskt kvalitetsarbete som ska möjliggöra förbättringsarbete och utveckling i insatser ämnade för den enskilde.

Omsorgskontoret har inlett ett arbete med kommunstyrelse för att ta fram en ny resursfördelningsmodell som ska säkerställa att budgeten är styrande. Modellen ska användas i budgetprocessen för perioden 2022-2024.

Uppföljande iakttagelser 2022

1. Vidtag snarast åtgärder för en tydligare styrning av effektiviseringsarbetet inom den kommunala utförarorganisationen.

En övergripande åtgärdsplan finns som avser ordinärt boende. Planen visar vilka åtgärder som ska tas samt även de ekonomiska effekter åtgärderna prognostiserar. Åtgärdsplanen följs upp en gång per månad och redovisas på äldreomsorgsnämnden och kommunstyrelsens sammanträden. Utvärdering redovisas i delårsrapport två och årsredovisningen 2022.

2 & 3. Förbättrad budgetprocess som leder till att nämnden kan ta ansvar, att budgeten får en styrande effekt på verksamheten och budgeten svarar mot kommunallagens krav.

En ny resursfördelningsmodell (RFM) togs fram. Modellen beslutades av kommunstyrelsen. RFM tar hänsyn till volymförändringar inom vård- och omsorgsboende, hemtjänst samt hälso- och sjukvård. Volymen beräknas enligt befolkningsprognos och trender. Modellen används i mål- och budgetprocessen sedan 2022. Sedan införandet av modellen tar budgeten hänsyn till det ökande antal äldre som behöver stöd vilket medför att nämnden kan ta ansvar för sin ekonomi.

Bedömning

Sammantaget bedömer vi att kommunen har beaktat revisionens rekommendationer i sin helhet.

Vi grundar bedömningen på följande:

- *En övergripande åtgärdsplan har tagits fram avseende ordinärt boende. Åtgärdsplanen följs upp månatligen med enhetschef samt redovisas utvärdering i delårsrapport 2 och årsredovisningen för 2022.*
- *En ny resursfördelningsmodell (RFM) har tagits fram och används i mål- och budgetprocessen sedan 2022. Införandet av RFM har medfört att äldreomsorgsnämndens budget följer kraven i enlighet med kommunallagen.*

7. Granskning av kommunens hållbarhetsarbete och Agenda 2030

Avser: Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Granskningens syfte:

- ▶ Bedöma huruvida kommunen hade ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges hållbarhetsrelaterade mål samt Agenda 2030.

Den sammanfattade bedömningen var att kommunstyrelsen och dess hållbarhetsutskott samt granskade nämnder, i huvudsak, hade tillräckliga strukturer och förutsättningar för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges hållbarhetsrelaterade mål samt Agenda 2030.

Bedömningen baserades bland annat på:

- ▶ En tydlig ansvarsfördelning fanns för hållbarhetsområdet och revisorerna såg positivt på att kommunen har ett aktivt hållbarhetsutskott.
- ▶ Kommunen hade ett större antal styrdokument kopplade till klimat- och miljöområdet. Det bedömdes att kommunen hade tydliggjort mål och ambitioner för miljö- och klimatfrågor tydligare än för de som handlar om social hållbarhet.

Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat lämnade revisorerna följande rekommendationer.

Kommunstyrelsen:

1. Genomför en översyn av styrdokumenterna inom hållbarhetsområdet med syfte att säkerställa en koppling mellan styrdokumenterna samt för att bedöma om nyare styrdokument kan ersätta äldre. Detta för att säkerställa en sammanhållen styreffekt där målen inte är för många och ambitionerna är tydliga för organisationen.
2. Systematiserar och utvecklar en mer samordnad uppföljning av styrdokumenterna inom det sociala hållbarhetsområdet.

Samtliga granskade nämnder:

3. Fortsätter arbetet med att genomföra samtliga aktiviteter i mål- och budget rörande hållbarhetsområdet.

Kommunstyrelsens svar 2020

1. En översyn av styrdokument inom hållbarhetsområdet skulle sannolikt bidra till en mer sammanhållen och tydlig styrning mot Agenda 2030 och de globala målen. Hur och när en sådan översyn lämpligen skulle kunna genomföras ska kontoret fundera kring.
2. Ett arbete med att systematisera och utveckla en mer samordnad uppföljning av styrdokument inom det sociala hållbarhetsområdet har påbörjats. Kontoret ska presentera ett förslag till hållbarhetsutskottet för en samordnad uppföljning av kommunens arbete med social hållbarhet med kommunens folkhälsost strategi som utgångspunkt.
3. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska fortsätta arbetet med att genomföra de aktiviteter i mål- och budget rörande hållbarhetsområdet. Styrningen sker genom respektive verksamhetsplaner, ågardirektiv samt genom arbetsplaner/affärsplaner på berörda kontor/bolag.

Det lyfts även att kommunen planerade att delta i projektet Lokala Sverige under 2021, som syftar till att ge stöd åt kommuner och regioner i omställningen till en hållbar utveckling utifrån Agenda 2030.

Uppföljning 2022

1. Genomför en översyn av styrdokumenterna inom hållbarhetsområdet

En översyn av styrdokument på kommunövergripande nivå har påbörjats. En genomgång och analys av hur väl de normerande och aktiverande styrdokument stämmer överens med kommunens styrmodell och riktlinjer för kommunövergripande styrdokument genomfördes hösten 2022.

2. Systematisera och utveckla en mer samordnad uppföljning av styrdokumenterna inom det sociala hållbarhetsområdet.

En systematiserad och samordnad uppföljning av kommunövergripande styrdokumenterna inom det sociala hållbarhetsområdet har genomförts. En uppföljningsrapport har fastställts av kommunfullmäktige. En samlad uppföljning av styrdokumenterna inom det sociala hållbarhetsområdet ska genomföras årligen.

3. Fortsätt arbetet med att genomföra samtliga aktiviteter i mål- och budget rörande hållbarhetsområdet.

I delårsrapporten per 31 augusti 2022 bedömde kommunstyrelsen att samtliga mål och fokusområden var uppfyllda eller påbörjade.

Utbildningsnämnden bedömer i delårsrapporten att av nämndens tre fokusområden kommer två av områdena uppfyllas medan det råder osäkerhet om det sista.

Tekniska nämndens samlade bedömning är att arbetet med nämndens fokusområden kommer att uppfyllas men att alla satsningar/uppdrag inte är genomförda/påbörjade med hänvisning till projektens långsiktiga karaktär.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att revisionens rekommendationer har beaktats men att det pågår arbete som ännu inte är färdigt.

Vi grundar vår bedömning på följande:

- *En översyn av kommunens styrdokument på kommunövergripande nivå har påbörjats. Det har även genomförts en genomgång och analys av de normerande och aktiverande styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.*
- *En systematiserad och samordnad uppföljning av de kommunövergripande styrdokumenterna har genomförts inom det sociala hållbarhetsområdet och en samlad uppföljning av styrdokumenterna ska genomföras årligen. En uppföljningsrapport har tagits fram och fastställts.*
- *Vi noterar att samtliga av kommunstyrelsens mål och fokusområden i mål- och budget är uppfyllda eller påbörjade enligt senaste delårsrapporten. Däremot uppvisar delårsrapporter från de granskade nämnderna arbete med vissa av målen inte är påbörjade eller inte ännu kan förväntas bli uppfyllda.*

8. Källförteckning

Kontaktpersoner:

- ▶ Kommunikations- och digitaliseringschef
- ▶ Stadsdirektör
- ▶ Samhällsbyggnadsdirektör
- ▶ Omsorgsdirektör
- ▶ Socialdirektör
- ▶ Kommunikations- och digitaliseringschef
- ▶ Utbildningsdirektör